

Постатті

Figures

УДК 792.071.2.028(477)Зак

ДАР ЛЮБОВІ ВАЛЕРІЇ ЗАКЛУННОЇ

Олена Крутова

У статті простежено творчий шлях народної артистки України Валерії Заклунної. Проаналізовано низку ролей, що склали основний репертуар актриси в Київському національному академічному театрі російської драми ім. Лесі Українки, та виявлено чинники, які сприяли формуванню її творчої індивідуальності, зокрема тривалу й плідну співпрацю з художнім керівником театру Михайлом Резніковичем. Розглянуто низку ключових робіт у кіно, що мали неабияке значення для розвитку акторського дарування В. Заклунної та назавжди ввійшли в історію кінематографа.

Ключові слова: Валерія Заклунна, акторська майстерність, територія психологічного театру, співпраця актора з режисером, театр ім. Лесі Українки, кінематограф.

Creative life of the National Artiste of Ukraine Valeriya Zaklunna is considered in the article. A chain of parts, formed the actress main repertoire in Lesya Ukrainka National Academic Theater of Russian Drama is analyzed. The factors which have been favourable for the formation of her creative personality, in particular, her long and fruitful cooperation with the artistic director of the theater Mykhailo Reznikovych, are revealed. A number of key works in the cinema are considered. They are of a great importance for the development of V. Zaklunna actress talents. They are included into the history of cinematograph forever.

Keywords: Valeriya Zaklunna, actress skill, the psychological theater territory, cooperation between the actor and stage-director, Lesya Ukrainka Theater, cinematograph.

Я глибоко переконана, що на землі,
де так багато гарного, цікавого, прекрасного,
немає нічого кращого за театр.
Валерія Заклунна

Воістину, щасливий той артист, мистецтво якого визнано народом. Артист, який є народним завдяки щирій любові глядача, а не формальним регаліям та званням. Валерія Заклунна – актриса з особливим відчуттям професії. У кожній її ролі, крім самовіддачі, відчувається глибина особистості, творчий і життєвий досвід, усе накопичене та пережите.

Кожний образ, створений В. Заклунною на сцені й екрані, – живий і неповторний характер, що актриса збагачувала власним розумінням, доля людини, яку вона проживала, як свою. Разом з колегами свого покоління, провідними акторами Київського національного академічного театру російської драми ім. Лесі Українки (далі – театр ім. Лесі Українки) Юрієм Мажугою, Давидом Бабаєвим, Ларисою Кадочниковою, Олександром Смоляровою, й акторами молодших

поколінь, зокрема Кирилом Кашліковим, Олегом Треповським, Наталією Кудрею, Оленою Сілантьєвою та іншими, актриса сумлінно продовжувала традиції психологічного театру, сповідуючи правду переживань, «життя людського духу» в суголоссі з художнім кредо керманіча трупи Михайла Резніковича: «Театр ім. Лесі Українки – за традицією, театр життєвої історії, тобто історії людини, її переживань, страждань, прикростей і втіх, переданих, що особливо важливо у формах і ритмах сучасного життя, з урахуванням прийомів і головних напрямів сучасного європейського театру. Справжній психологічний театр завжди пірнає в долю людини, прагне зазирнути в таємниці його душі» [4, с. 36].

Без перебільшення зауважимо, що актрису Валерію Заклунну глядачі не просто любили, а обожнювали, про що свідчать

ОЛЕНА КРУТОВА. ДАР ЛЮБОВІ ВАЛЕРІЇ ЗАКЛУННОЇ

тисячі листів, віршів, щирих зізнань на її адресу, а головне – бурхливі оплески або затамований подих із кожною її появою на сцені рідного театру та на численних гастрольних сценах. Театр для В. Заклунної був і рідним домом, де вона не просто працювала, а, за її висловлюванням, «жила», і священним храмом, у якому самовіддано служила. Заради театру актриса відмовлялася від перспективних пропозицій у кіно, серіалах, а багато сценаріїв, якими її «атакували» кінорежисери, навіть не відкривала. Не зраджуючи ні на мить обраному покликанню, актриса чемно й стисло відповідала: «Зайнята в театрі».

Створення сценічного образу – серйозна і глибока праця. Праця щаслива й водночас болісна для кожного талановитого актора. І вочевидь, одне не існує без іншого. «Вона знає таємний двоєдиний секрет таланту: щоб творити, потрібно бути щасливим і... нещасним. Лише той, хто в житті сповна проживає ці два таких різних і по-своєму прекрасних стани, іноді майже одночасно, – здатний на сцені бути магнітом тяжіння для глядачів. Валерія Гаврилівна цілком володіє цією магією справжнього таланту», – напрочуд влучно, з неприхованим теплом писав про актрису Михайло Резнікович [2, с. 25].

Валерія Заклунна народилася 15 серпня пекельного 1942 року під Сталінградом (нині – Волгоград) у родині медсестри і старшого лейтенанта. Майже місяць дитина прожила без імені – у полум'ї Другої світової війни не вірилося, що крихітка виживе. Її мати Віра Назарівна, дізнавшись, що вагітна, мала можливість перебратися в тил, але жінка залишилася допомагати пораненим. Вона сподівалася, що встигне на кілька днів поїхати до шпиталю. Однак згодом евакуація стала неможливою. Жорстокі бої не вщухали ні на хвилину, а медсанбат, де перебувала Віра Назарівна, став жіночим батальйоном, що опинився в самому епіцентрі бойових дій. Жінка з кількома фронтовими подругами сховалася в каналізаційній трубі, яка щомиті здригалася від жажливих снарядів. Саме там і народила доньку. У таких неймовірних умовах і прийшла у світ майбутня актриса, яку на-

Актриса театру і кіно В. Заклунна

звали на честь хороброї льотчиці Валерії Ходукової.

Батьки актриси родом з України, тому 1950 року сім'я переїхала в Київ на батьківщину. Валерія відвідувала драматичну студію при клубі МВС і гурток художнього читання, але підкорювати всерйоз професійну сцену не планувала – після школи закінчила технікум водного транспорту і два роки пропрацювала на заводі на посаді креслярки-конструктора при київському НДІ «Квант».

Утім, згодом дівчина все-таки ризикнула випробувати долю й потайки від батьків вирушила вступати в Школу-студію МХАТ (курс Олександра Карева, акторську майстерність викладала знана актриса Софія Пілявська). Успішно склавши іспити, Валерія вступила до студії, після закінчення якої отримала запрошення Юрія Лаврова, тогочасного художнього керівника Київського національного академічного театру російської драми ім. Лесі Українки, і була прийнята в труп. Також Валерії хотілося бути ближче до батьків.

Театру ім. Лесі Українки Валерія Гаврилівна присвятила все життя. До останнього дня вона виходила на сцену. Перші ролі, зіграні нею на одній із провідних українських сцен, завдяки яким вона стала відома київському глядачу: Катя Булавина у виставі «Ходіння по муках» 1966 року (трилогія ро-

ПОСТАТІ

манів Олексія Толстого), Тетяна Берсенєва в спектаклі «Розлом» 1967 року (п'єса Бориса Лавренєва), Елісон у виставі «Озирись у гніві» 1968 року (п'єса Джона Осборна), Фері в постановці «Дивна місіс Севідж» 1969 року (п'єса Джона Патріка).

Успіх до актриси і в театрі, і в кіно прийшов завдяки одній ролі – Марії Одинцової з п'єси Афанасія Салинського «Марія». У виставі театру ім. Лесі Українки, поставленій 1970 року режисером Едуардом Митницьким, героїня В. Заклунної – натура рішуча і принципова, яка палко вірить у своє праве діло. Словом – сильна особистість. Однак за її мужнім характером вгадувалася уразлива й чутлива жінка. Жінка, яка, безсумнівно, має волю і характер, але водночас не втратила своєї природної чарівності.

Тодішня критика одностайно вбачала в образі, створеному актрисою, поєднання драматизму з пронизливою щирістю й теп-

Сцена з вистави «Дерева помирають стоячи» театру ім. Лесі Українки. В. Заклунна, К. Кашлік, Ю. Мажуга. Світлина з архіву театру

лотою. Автор п'єси А. Салинський назвав київську Марію кращою з усіх, кого бачив на сценах інших театрів, і наполегливо радив кінорежисерові Олексію Салтикову, який збирався екранізувати п'єсу, на роль Марії Валерію Заклунну. У 1973 році вийшов двосерійний фільм «Сибірячка», де начальника ГЕС Добротіна, з яким у Марії був конфлікт, зіграв Євген Матвєєв.

Натомість екранне протистояння головних героїв п'єси було більш переконливим, конфліктним, навіть лютим, порівняно з виставою. В образі Є. Матвєєва актриса зіткнулася з природою, рівною собі за силою впевненості та віри у свою справу. Тодішній успіх цієї ролі пояснюється також тим, що індивідуальність актриси й героїні фільму вдало співпали.

Театральний критик Андрій Якубовський високо оцінив виставу Е. Митницького й особливо відзначив роботу виконавиці головної ролі: «Режисер довірив центральну роль В. Заклунній, наділеній особливим даром щирості, сповідання, і дбайливо допоміг молодій, мало кому тоді відомій актрисі злитися з героїнею, віддати їй биття серця, зажити її життям» [5].

Виставу «Сподіватися», що була присвячена виразниці національного українського духу, поетесі й письменниці Лесі Українці, поставила режисер Ірина Молостова в 1977 році (п'єса Юрія Щербака). Спектакль став помітною подією в культурному житті столиці. У ньому розповідалося про життя Лесі Українки крізь призму її творів. Автором сценографії був відомий театральний художник Данило Лідер.

У постановці брала участь уся труппа театру. Роль поетеси грали три актриси: ліричну стихію зображала Ада Роговцева, а життєву суть Лесі Українки – В. Заклунна. Поетесу в дитинстві, дев'ятирічну дівчинку, грала донька А. Роговцевої – Катя Степанкова.

Леся В. Заклунної пересувалася по сцені в інвалідному візку, але незважаючи на хворобу, нерухомість тіла, у цій жінці палав вогонь, відчувався бунтарський дух, непокірність обставинам. Зовнішня нерухомість оберталася рухливістю внутрішньою. Актриса підбрала правильну інтонацію і висловила її з силою і правдою в образі своєї героїні.

ОЛЕНА КРУТОВА. ДАР ЛЮБОВІ ВАЛЕРІЇ ЗАКЛУННОЇ

Глибокому й багатогранному розвитку акторського дарування В. Заклунної сприяла її довготривала співпраця з художнім керівником і головним режисером театру ім. Лесі Українки Михайлом Резніковичем. Виразне й різнобічне розкриття образів Любові Сергіївни («Тема з Варіаціями», 1981 р.), Майї Алейнікової («Переможниця», 1983 р.), королеви Анни Австрійської («Молоді роки короля Людовіка XIV», 1993 р.), міс Тіни («Історія однієї пристрасті», 1994 р.), Варвари Василівни («Осінні скрипки», 1997 р.) було результатом спільної роботи актриси з постановником цих вистав. Той ідейний і людський зміст, який розкривала в образах своїх героїнь Заклунна, був виявленням тих ідеалів, роздумів режисера, які пронизували ці спектаклі. Тому мистецтво В. Заклунної і М. Резніковича було єдиним цілим.

У виставі «Тема з варіаціями» невибагливий сюжет і декілька персонажів. У його основі – листування між чоловіком і жінкою. Головна тема – одвічна: кохання. Однак у режисера вийшла не чергова мелодраматична історія, а психологічна драма з елементами філософської притчі. У ній особистісне перегукується із загальнолюдським. Головні герої – споріднені душі, які діляться одне з одним роздумами про життя, любов, утрачені цінності буття, такі як людська шляхетність, честь, сумління. Тому співпереживаючи разом із героями вистави, глядач водночас замислювався і над споконвічними духовними ідеалами. Із глибоким психологізмом і щирим хвилюванням В. Заклунна розкривала внутрішній світ жінки, яка кохає.

Героїня В. Заклунної Майя Алейнікова у виставі «Переможниця» – самодостатня індивідуальність, ділова жінка нової формации, яка відмовилася від влаштування сімейного життя заради кар'єри. Її заслуги безперечні – вона вчений-біолог, усього досягла самостійно невтомною працею. Проте незважаючи на ці досягнення й чесноти сильної особистості, Майя Алейнікова не відчуває себе щасливою, тому що її жіноче серце спустошене. Однак героїня Заклунної, переживши розчарування, утративши надію на взаємне кохання, не занурювалася в себе й

не озлоблювалася, а навпаки – розкривала серце світові. І в тому виявляла внутрішню красу й душевне благородство.

Сюжетна основа вистави «Історія однієї пристрасті» – оповідання письменника Генрі Джеймса «Листи Асперна». Інсценізацію робив режисер М. Резнікович. В. Заклунна з трагічною силою розкривала страждаючу душу своєї героїні. Тіна безоглядно закохується в молодого мистецтвознавця й біографа Генрі (Олег Треповський), який прагне отримати будь-якою ціною епістолярій померлого поета Асперна. Нескінченна гама почуттів та їх відтінків, безодня суперечливих імпульсів і поривань «оголювалися» у виконанні актриси плетивом невловимих інтонацій, рухів, напівзітхань. Однак головне – очі, у яких відбивався неосяжний всесвіт її жіночої душі.

Передчуття любові оберталася гірким розчаруванням для Тіни. І попри те, що закохана героїня веде себе по-дитячому наївно, довірливо, хвилинами навіть безглуздо, протверезіння життєвою правдою вона зустрічає з надзвичайною гідністю і шляхетністю.

Саме завдяки приголомшливій грі Валерії Заклунної цей спектакль вийшов таким душевним і «довготримаючим» після перегляду. Глядач на виставі був вражений і цілком захоплений сценічною дією. Тому не випадково за цю роль актриса отримала приз глядацьких симпатій, а також премію «Київська пектораль» у категорії «Краща жіноча роль».

Вистава «Дерева помирають стоячи» (п'єса іспанського драматурга Алехандро Касони), створена в театрі ім. Лесі Українки 2003 року режисером Іриною Барковською, стала свідченням високої виконавської культури всіх його учасників і йшла на сцені театру 13 років. Цей спектакль дуже любили глядачі, вважаючи однією з кращих київських постановок. Окрім того, це вистава з традицією. У далекому 1956 році постановку п'єси Касони здійснив опальний у радянські часи режисер Леонід Варпаховський, присвятивши її своєму вчителю Всеволоду Мейєрхольду. Тому спектакль, який вийшов у 2003 році, театр присвятив Л. Варпаховському, зберігши колишню сценічну редакцію і тодішню сценографію, основа

ПОСТАТІ

якої – бамбукові дерева, що дуже символічно. Бамбук – незламне дерево, метафора стійкості й сили духу героїні В. Заклунної – бабусі Еухенії.

Природність у вираженні трагічного була ключовою рисою, найвиразнішою барвою актриси. Дізнавшись правду про свого внука, якого з болісною надією чекала багато років, Еухенія з гідністю приймає удар, навіть бере його на себе, захищаючи близьких. Бабуся Еухенія у виконанні Заклунної на своєму прикладі показала простоту самопожертви – як щось природне. І цей благородний вчинок – сама сутність душі її героїні. Любов до близьких вона проявляє не словами, а мовчки діє. Однак вочевидь, для її духовної сутності інакше і бути не може. *Головна тема творчості актриси – любов*, що близька їй по духу і серцю, – у цій ролі набуває трагічного, загальнолюдського звучання, виходячи за межі лише особистісного.

У постановці театру ім. Лесі Українки «В цьому милому старому домі» 2016 року (режисер М. Резнікович, п'єса Олексія Арбузова) події відбуваються в приморському містечку в 1970-х роках. Раніше режисер двічі звертався до драматургії цього автора: у 1974 році був поставлений спектакль «Вечірнє світло», а в 1983-му – вищезгадвана вистава «Переможниця».

Зворушлива й невибаглива історія про дружню родину спадкових музикантів Гусятникових позбавлена гострих конфліктів і негативних персонажів. Вона, як знайома з дитинства мелодія, що сповна виправдовує свою теплу, по-домашньому затишну назву.

Прем'єра вистави відбулася за участю В. Заклунної, яка зіграла Раїсу Олександрівну в дуєті з провідним актором театру Юрієм Мажугою. На жаль, ця роль стала останньою для актриси.

Валерія Гаврилівна була актрисою зі своєю особливою органікою і бездоганною акторською технікою, володіла здатністю грати не просто окреслену роль, а світ автора, розкривати біографію та долю. Сама актриса з неприхованим теплом відгукувалася про свою героїню в цій постановці: «Моя роль, хоч і маленька, але не менш дорога для мене. Я – мати, бабуся, яка намагається зберег-

ти тепло, традиції, затишок, благополуччя, стійкість, незважаючи на всі бурі й потрясіння цієї “милої старої оселі”» [1, с. 14].

Неабияке значення для розвитку акторського дарування В. Заклунної мала її робота в кіно. Кінематограф вимагав від актриси не меншої самовіддачі, ніж сцена: граничної щирості, органічності, передачі найтонших нюансів душевних переживань. Кіно, безперечно, також сприяло її професійному зростанню. Екранним дебютом актриси став фільм-концерт «Театр і шанувальники», де в уривку вона грала кохану Кобзаря – Оксану.

Після «Сибірячки», залишаючись однією з репертуарних актрис театру ім. Лесі Українки, В. Заклунна зіграла головні й другорядні ролі в багатьох фільмах: «До останньої хвилини», «Дума про Ковпака», «Всі докази проти нього», «Любов земна», «Доля», «Фронт за лінією фронту», «Пізня ягода», «Місце зустрічі змінити не можна», «Особливо важливе завдання», «Надзвичайні обставини», «У небі “нічні відьми”», «Фронт у тилу ворога», «З вами небезпечно мати справу» тощо.

Однак глядачам найбільше запам'яталася героїня В. Заклунної – Клавдія, коханка ватажка банди Горбатого (Армен Джигарханян) у культовому радянському серіалі «Місце зустрічі змінити не можна» (режисер Станіслав Говорухін). Роль В. Заклунної складалася із суцільної зони мовчання, але воно було психологічно насичене, атмосферне. «Ця епізодична роль показала, що актриса досконало володіє такою важливою складовою акторської техніки, як “другий план”. Шлейф недовомовленого, внутрішній світ її героїні було цікаво розгадувати, стежити за нею. Відчувалося, що кожну мить задіяний увесь психофізичний апарат актриси» [3, с. 31].

Варто зауважити, що ця роль була не зовсім типовою для В. Заклунної, тобто жіночий характер – негативний. Однак саме згубний і водночас спокусливий магнетизм гострохарактерного образу, створеного актрисою, так переконливо заворожує, захоплює цілісністю й харизмою. Особливо виразні в цьому епізоді були її очі – розумні, глибокі, з відблисками «змійної хижості». Проникливим поглядом та жіночою інтуїцією героїня наскрізь бачила брехню, у яку повірили інші члени банди.

ОЛЕНА КРУТОВА. ДАР ЛЮБОВІ ВАЛЕРІЇ ЗАКЛУННОЇ

«Карп, ти на руки його поглянь...» – фраза героїні Заклунної, що стала легендарною й увійшла в історію кінематографа.

Варто наголосити, що Валерія Заклунна – актриса суто психологічного складу, тому в будь-якій ролі приховати свій розум не могла. Образи поверхових, розумово обмежених жінок їй протипоказані. Натомість характери складні, неоднозначні, суперечливі – територія її акторської індивідуальності, себто царина почуття й думки, безмежний і незглибимий всесвіт жіночої душі.

В епічній кіноділодії «Любов Земна» і «Доля», екранізації роману письменника Петра Проскуріна, В. Заклунна зіграла Катерину Дерюгіну, сестру головного героя Захара Дерюгіна (Є. Матвєєв). Уже знай у ті часи актор Є. Матвєєв виступив не лише режисером картини, але й блискуче зіграв одну з головних ролей. Катерина – наречена Тихона Брюханова (Юрій Яковлєв), а згодом і дружина. Примітно, що в проскурінському романі Катерини не було. Режисер створив її образ як необхідне доповнення до одного з найважливіших персонажів стрічки – начальника штабу партизанського загону Тихона.

Утім, характер жінки-лікаря в актриси вийшов настільки живим, цікавим і поетичним, що неможливо без нього уявити цю воєнно-історичну кіноділодію. За цю роль актриса була нагороджена Золотою ме-

даллю ім. Довженка (1978) і Державною премією СРСР (1979).

Проте важливий не так факт отримання премій і звань, як насправді незабутній образ героїні-лікаря, яка розділила долю своїх пацієнтів, опинившись разом з ними в окупованому фашистами місті. На пропозицію врятуватися, співпрацювати з німцями Катерина категорично відмовилася й мужньо пішла на смерть. Цей епізод сповнений невимовним трагізмом і болем за красиву, розумну молоду жінку. Ця сама героїчна нота – самовіддана любов до ближнього – цілком пронизує драматичну тканину ролі її майбутньої героїні бабусі Еухенії у виставі «Дерева помирають стоячи». Так, стоячи і незламно. Однак саме в ролі Катерини Дерюгіної на повну міць уперше зазвучала головна тема творчості В. Заклунної – *любов як духовна категорія, самопожертва заради ближнього*. Цю тему Валерія Гаврилівна стверджувала всією своєю творчістю і життям.

А найромантичніший епізод фільму, де Катерина й Тихон – на гойдалках на тлі ясного, чистого, осяяного сонцем неба в супроводі відомої, пронизливо ліричної композиції «Відлуння любові», залишиться безсмертним відгомном і щирим хвилюванням у серці кожного, хто любить і кому ще доведеться відкрити скарбницю творчості актриси Валерії Заклунної.

Джерела та література

1. Алексей Арбузов. В этом милом старом доме : буклет / сост. и ред. Буклета Курицын Б., Шевчишин С. Київ, 2016. 47 с.
2. Валерия Заклунная – актриса и политик : портрет-хроника с отступлениями и комментариями / авт.-сост. д-р полит. наук, проф. А. А. Чичановский. Москва : Славянский диалог, 2002. 336 с.
3. Крутова О. Відлуння любові Валерії Заклунної. *Кіно-театр*. 2017. № 3. С. 29–31.
4. Резникович М. Записная книжка режиссера. Продолжение... Киев : Издательский дом «Антиквар», 2014. 456 с.
5. Якубовский А. В овраге. *Театр*. 1973. № 12.

References

1. Arbuzov A. (2016) *V etom milom starom dome: buklet* [In This Nice Old House: A Booklet] (booklet's compilers and authors – B. Kuritsyn, S. Shevchishyn). Kyiv, 47 pp.
2. Chichanovskiy A. (author-compiler) (2002) *Valeriya Zaklunnaya – aktrisa i politik: portret-khronika s otstupleniyami i kommentariyami* [Valeriya Zaklunnaya, An Actress and a Politician: A Portrayal-Chronicle with Digressions and Coomentaries]. Moscow: Slavianskiy dialog, 336 pp.
3. Krutova O. (2017) *Vidlunnia liubovi Valeriyi Zaklunnoyi* [An Echo of Valeriya Zaklunna's Love]. *Kino-teatr*, no. 3, pp. 29–31.

НОСТАТИ

4. Reznikovich M. (2014) *Zapishnaya knizhka rezhissera. Prodolzhenie...* [A Director's Diary. A Continuation...]. Kyiv: Antikvar, 456 pp.
5. Yakubovskiy A. (1973) V ovrage [In the Ravine]. *Teatr*, no. 12.

SUMMARY

Creative life of the National Artiste of Ukraine Valeriya Zaklunna is considered in the article. A chain of parts, formed the actress main repertoire in Lesya Ukrainka National Academic Theater of Russian Drama is analyzed. The factors which have been favourable for the formation of her creative personality are revealed. A number of key works in the cinema are considered. They are of a great importance for the development of V. Zaklunna actress talents. They are included into the history of cinematograph forever.

Her long and fruitful cooperation with the artistic director and leading stage manager of Lesya Ukrainka Theater Mykhailo Reznikovych is of a key importance. It has been favourable for her talent development and formation as the psychological theater actress. Also, in certain periods of the creative way she has cooperated fruitfully with film directors, in particular, Oleksiy Saltykov, Ihor Hostiev, Tymofiy Levchuk, Yevhen Matvieyev, writers and playwrights Afanasiy Salynskiy, Petro Proskurin, Oleksiy Arbuzov and many others.

Every image created by V. Zaklunna on the stage and on the screen is a living and unique character, which the actress has enriched with her own understanding, the fate of the person, which she has lived as her own. Together with the colleagues of her generation, the leading actors of Lesya Ukrainka Theater – Yuriy Mazhuha, Davyd Babayev, Larysa Kadochnikova, Oleksandra Smoliarova and the actors of younger generations, in particular Kyryl Kashlikov, Oleh Trepovskiy, Nataliya Kudria, Olena Silantiyeva and others, the actress has conscientiously continued the psychological theater traditions, showing the truth of their feelings, *the human spirit life* in solidarity with the artistic credo of his manager, Mykhailo Reznikovych. Valeriya Zaklunna has become a leading master of one of the best Ukrainian stages of the mid to late XXth – early XXI century. She has forever enriched the treasury of Ukrainian theater owing to unceasing work, or, as she consideres, serving.

Keywords: Valeriya Zaklunna, actress skill, the psychological theater territory, cooperation between the actor and stage-director, Lesya Ukrainka Theater, cinematograph.